Пам'ятайте про Україну!

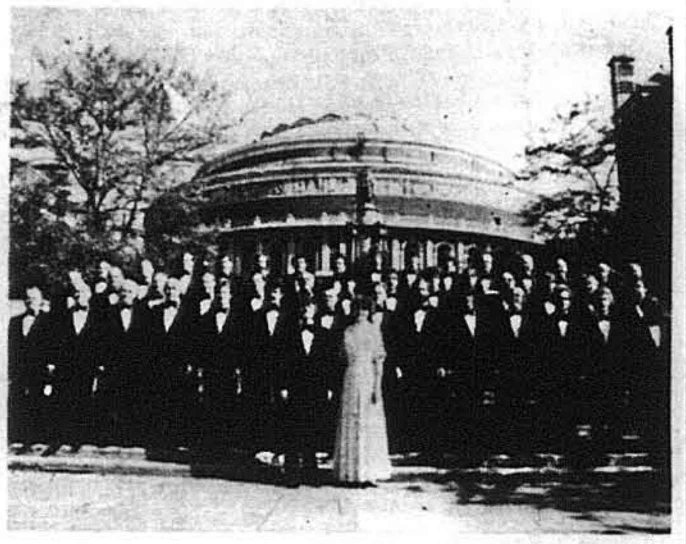
СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXVIII. Ч. 40. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 3-го БЕРЕЗНЯ 1981 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, MARCH 3, 1981 No. 40. VOL. LXXXVIII.

Влаштовують Український День у Камберленд коледжі

Хор „Прометей" під час минулорічного турне в Европі.

Вайнленд — Миллвил, Н. Дж. (І. Куйдич). — У суботу 14-го березня ц. р., тут при повітовому коледжі Камберленд, Студентський Центр, Південь Орчард Ровд та Шерман авеню від 12-ої вполудне до 6-ої години вечора, відбудетьс Український День.

У програмі, що її приготовляє Батьківський комітет української танцювальної групи „Чайка" під керівництвом Олександри Панчишин, при допомозі Сестрицтв та цілої української громади, включено виставку вишиваної одежі, кераміки, показ писанок з поясненням символічности взірців, продаж писанок, ляльок платівок, книжок та продаж харчів, які можна буде споживати в їдальні або взяти додому тощо.

Від другої до четвертої години по полудні відбудеться концерт, в якому виступить відомий чоловічий хор „Прометей" із Філядельфії під мистецьким керівництвом Михайла Длябоги і при фортепіяновому супроводі Ірени Пелех, який дасть власну програму українського хорового чоловічого співу.

Виступить також танцювальна група „Чайка" зі своїм інструктором Стефанією Чаплинською із Філядельфії, яка влітку 1980 року, крім місцевих виступів, взяла участь в Українському Фестивалі в Гомлделлі, Н.Дж., та в концертах у містах Лонг Айленду, Н.Й., і на „Союзівці".

Повітовий коледж Камберленд — один із двох у всій країні, що в 1980 році одержав федеральну допомогу центру студій багатокультурности, до чого багато зусилля і праці доклала, до речі, танцювальна група „Чайка, зокрема її Батьківський комітет. Центр студій етнічних спадщин при цьому коледжі у свої програми включив влаштування різного роду етнічних виставок, концертів, пікніків та інших імпрез, для яких коледж безкоштовно віддає свої приміщення, а деколи й уділяє невелику допомогу. Програми цього роду мусять мати виховно-інформативний характер, а вступ на них — безкоштовний, що приваблює звичайно велику кількість людей.

Особам, що бажають дістати докладніші інформації про Український День, слід телефонувати — (609) 691-4497 між 7-ою і 10-ою годинами вечора.

Назначено збори Ради для Студій Етнічної Спадщини

Вашінгтон. — Департамент Виховання ЗСА повідомив, що в днях від 25-го до 27-го березня ц.р., Крайова Дорадча Рада для Студій Етнічної Спадщини відбуде збори тут, в конференційній залі Департаменту, кіманта ч. 3000 , 400 Мериленд авеню.

Програма зборів передбачує перегляд законодавства перед аплікацією для приділення нового бюджету для етнічних студій, перегляд нових індивідуальних проєктів на майбутнє та плянування річного звіту.

Одним із 13-ох членів Крайової Дорадчої Ради для Етнічних Студій є д-р Альберт Кіпа, професор Мюленберґ коледжу в Аллентавні.

Особи, які бажають взяти участь в конференції, повинні зголоситися до нового приміщення Бюра Етнічних Студій; 1128 Доного (Donohoe) Білдінґ, 400 Мериленд авеню, Вашінґтон, Д.К. 20202, тел.: (202) 245-3471. Директором Програми Студій Етнічної Спадщини є Лоренс Е.Козяж.

Повідомлення рівнож подає, що в минулому році приділено 58 дотацій на суму 3 мільйони долярів на студії етнічних спадщин. Серед уфундованих проєктів не було українських.

ПОМЕРЛА МАТИ МАРІЯ ДОЛЖИЦЬКА, ЧСВВ

Асторія, Н.Й. — В понеділок, 2-го березня 1981 року о год. 9-ій рано у шпиталі Ленокс Гілл померла на 93-му році життя св.п.

д-р Мати Марія Должицька, ЧСВВ. Покійна народилася у Львові 28-го травня 1888 року. Тіло буде виставлене в обителі Сестер Василіянок в Асторії при 42-11 Дітмарс булевард, а потім буде перевезене до Матірного Дому у Факс Чейс, Пенсильванія, де й буде похоронене на місцевому цвинтарі. Докладніші інформації будуть подані в окремому повідомленні.

УРЯД ЗСА ПЕРЕДБАЧУЄ дальші можливості нападів на амбасади й дипломатичні представництва у різних країнах, де неупорядковані внутрішні відносини або переходять, чи є сподівані значні соціоекономічні й політичні зміни. Такі небезпеки існують у недавно посталих державах, або там, де закорінилися ліві партизани, підтримувані Москвою, або в котрімсь з її сателітів, чи такою державою як Лівія. У зв'язку з цим Державний департамент дістав доручення перевести відповідні протизаходи. Уряд президента Реґена повідомив Конгрес про ті зміни, з'ясовуючи при цій нагоді точніше майбутні методи у боротьбі з міжнародним терором. Уряд ствердив, що назагал є понад 20 дипломатичних постів, яким можуть загрожувати різні непередбачені випадки. Оборонні засоби в усіх дипломатичних станицях мусять силою факту бути обмеженими тільки до короткого часу. В тому критичному часі мусять працівники дипломатичного посту знищити документацію, унешкідливити апаратуру та по можливості відставити працівників у безпечне місце.

Ірак заповідає нову офензиву на Іран

Багдад,Ірак. — Місяць тому президент Іраку Саддам Гуссейн публічно заявив, що іракські військові частини незабаром почнуть нові наступальні акції на іранському фронті, якщо Іран не приступить до мирових переговорів. Ще дотепер Іран формально на такі переговори не погодився, навпаки, аятолла Хомейні рішуче відхиляє участь Ірану в таких переговорах аж до часу, поки Іран повністю не відтягне своїх військ із колишніх територій Ірану. Президент Ірану Абольгассан Бані-Садр висловив іншу опінію. Він заявив, що переговори повинні початися, але не безпосередні. Останні інформації з Багдаду вказують на те, що уряд Іраку вважає поступування іранських керівних чинників і їхні розходження за гру на проволоку й рішив приступити до акції.

В останніх днях іранські частини пробували на різних відтинках фронту в районі міста Дізфуля відсунути передові частини Іраку з їхніх випадових позицій. Одначе, як подають чужі джерела, їм не вдалося. Уряд Махоммеда Алі Раджая передав іранському парляментові офіційний звіт про положення на фронтах. Звіт той дійшов до публічного відома. В тому звіті Раджай потверджує, що іракські частини перевели пересунення й концентрацію своїх військових частин на деяких відтинках фронту й готовляться до наступу.

Не зважаючи на зростаючу загрозу на фронті, в Ірані поширюються внутрішні конфлікти. 113 професорів університетів, письменників, журналістів тощо опублікували звернення до урядових чинників Ірану, протестуючи проти „повороту шибениць до тортур, ланцюгів до сковування людей та батогів". Хоч тортур ще немає, але масові брутальні арешти, обвинувачення, погрози заповідають це. Автори звернення вимагають свобід, відкриття шкіл і університетів, які замкнені, бо ще немає ісламських підручників, що подаватимуть всі науки, у згоді з приписами Корану.

Господарське життя так само знижуєься на очах. Щораз менше товарів щоденного вжитку, а так само й харчів. Індустрія працює слабше, а імпорт майже повністю припинений.

У світі

ЛИВАН, ЯКИЙ ПЕРЕБУВАЄ на межі комплетної руїни, шукає допомоги в усіх арабських країнах. Внутрішнє положення Ливану є зовсім безнадійне. Адміністрація перестала діяти, армія не існує, уряд існує тільки в назві, податків населення не платить, а ті впливи, що їх у містах вплачують великі фірми, закордонні компанії тощо, зовсім не вистачають. Сирійська армія в силі коло 30,000 людей, яка покликана берегти порядку й безпеки, зовсім не підкоряється рішенням ливанських чинників, а палестинські партизани й терористи поселюються в різних намічених ними пунктах, перебирають без дозволу уряду й ливанських установ для свого вжитку будинки й землю, звідки вони приготовляють напади проти Ізраїля. Ізраїль за це відплачує нападами на Ливан. Безпомічний президент Ливану Еліяс Саркіс вирішив звернутися за допомогою також до Муаммара Каддафі, лідера Лівії. Каддафі таку допомогу пообіцяв. Про її форми обидві сторони договоряться в часі недалеких відвідин президента Саркіса у Лівії.

БОЛІВІЙСЬКИЙ військовий уряд, очолений президентом Люїсом Ґарсією Меза, перевів реорганізацію уряду. Метою цієї реорганізації було притягнути нові елементи до уряду й поширити таким чином його базу та підготовити зміну політики. Уряд президента Мези прийшов до влади наслідком військового перевороту, що його метою було усунути ліберальне правління Болівії. Більшість держав Америки засудили переворот, а деякі ще досі не нав'язали з військовим урядом дипломатичних контактів. Президент Ґарсія Меза звільнив з посту міністра внутрішніх справ полковника Люїса Арче Ґомеза. Посту міністра внутрішніх справ ще ніхто новий не обняв. Крім цього замінено ще двох інших міністрів. На пост міністра фінансів став цивільний експерт Хорґе Тамайо, а на пост міністра закордонних справ — так само цивільний діяч Маріо Рольон Аная.

ФРАНЦУЗЬКИЙ міністер закордонних справ Жан Франсуа Понсе після офіційних конференцій у Вашінґтоні відвідав деякі осередки в ЗСА, де він виступив з публічними доповідями. В тих доповідях, а після того у відповідях на запити він висловив думку, що всякі намагання будь-якої з великих держав здобути військову перевагу мусять викликати подібні протизаходи з другого боку. Тільки рівновага і паритет можуть бути виходом у такій ситуації. Франсуа Понсе вказав на недопустимість у міжнародному житті таких потягнень, як напад СССР на Афганістан, або аґресивне совєтське проникання в Африці чи Південно-східній Азії, що може довести до катастрофи.

ПОЛІТИЧНІ еміґранти з Камбоджі почали розмови з представниками крайових революційних чинників, які ведуть підпільну політичну діяльність і збройну партизанську боротьбу проти маріонеткового уряду, насадженого В'єтнамом, з наміром створити спільний фронт боротьби. Серед еміґрантських чинників на першому місці є колишній князь і прем'єр Камбоджі Сіганук, який бере активну участь у цих розмовах, ціль яких повалити теперішній уряд Генґ Самріна. Сіганук відбуде зустріч з Хіє Самфаном, теперішнім лідером партизан у Камбоджі, який прийшов на місце Поль Пота. Минуле Поль Пота — неймовірний терор його колишнього уряду, що коштував Камбоджі мільйони людських жертв, елемінують Поль Пота з цих розмов. Розмови відбудуться в Пхеньянгу, столиці Північної Кореї.

ІЗРАЇЛЬСЬКИЙ уряд розпочав масову акцію ліквідації арабських клітин прихильників ПВО. Дотепер такої, акції і в таких розмірах уряд Ізраїля ніколи не переводив. Масова акція вказує на зростаючу небезпеку для Ізраїля з боку палестинського населення. Організування клітин прихильників ПВО, Палестинської Визвольної Організації, відбувалося не лише під політичними гаслами, але під модними тепер принципами ісламського консерватизму. До арештів дійшло після того, як ізраїльська поліція викрила, що такі „релігійні клітини" мали магазини зброї, переводили бойовий вишкіл своїх членів і збирали інформації, які не стосувалися релігійних потреб населення. Після короткого слідства, в часі якого значна частина арештованих призналася до підготовки терористичних актів, відбудеться незабаром суд, на якому підсудних буде обвинувачено в підготовці терористичних актів, у громадженні й переховуванні зброї тощо.

ВАШІНҐТОН ВІДКЛАДАЄ РОЗМОВИ З МОСКВОЮ

Вашінгтон. — Вже цього місяця припадає речинець одної з чергових, запляно-ваних перед тим конференцій між ЗСА і СССР. Є це наради Постійної консультативної комісії, що повинні відбутися 25-го березня.

Комісія ця розглядає проблеми стратегічних зброєнь та зв'язаних з тим питань, однак, Вашінгтон висловив бажання ті розмови на декілька місяців відложити, щоб їх краще підготовити, а ще важніше, що побачити, як буде виглядати дальший розвиток подій.

Як відомо, генеральний секретар КПСС і президент СССР Леонід Брежнєв у своєму виступі в програмовій доповіді на 26-му З'їзді КПСС, який саме тепер відбувається, висловив бажання не лише ті розмови інтенсивно продовжувати, але також запропонував відбути „зустріч на вершинах". Вашінгтон висловився проти „зустрічі на вершинах" в найближчому часі, хоч оцінив ту пропозицію позитивно, якщо йдеться про пізніший речинець. В тому самому змислі висловилися й провідні діячі інших держав, а зокрема прем'єр Великої Британії Марґарет Тачер, яка саме закінчила свої розмови в Вашінгтоні.

Деякі дипломатичні чинники, в першу чергу діячі попереднього Уряду президента Джіммі Картера, висловлюють застереження проти відкладання зустрічі Постійної консультативної комісії. Комісія ця створена з метою в приватній площині переглянути й провірити позиції обидвох сторін у справах зброєнь, особливо в ділянці стратегічної зброї та приготовити ґрунт і точки програми для майбутніх формальних нарад. Комісія також переглядає застосування другою стороною домовлених перед тим устійнень та пропонує корективи, якщо зайде така потреба. А найважливішим її завданням є приготовляти дальші заходи й методи для обмежування атомових зброєнь.

Пропозиція відложення зустрічі Комісій оправдана також тим, що Уряд президента Реґена міняє склад тієї Комісії, як і інших тіл, які провадять у різних площинах пертрактації Москвою. Зміна осіб та зміна позицій, яку також заповіли Президент і державний секретар Александер Гейґ таке відложення повністю оправдують, а навіть його вимагають, на думку керівних державних чинників.

В Америці

КОЛИШНІЙ АМБАСАДОР З'єднаних Стейтів Америки до Совєтського Союзу Малколм Тун перестеріг президента Роналда Реґена й інших американських політичних діячів, які тепер мають відношення до активної американської закордонної політики, що пропозиція Леоніда Брежнєва, генерального секретаря ЦК КПСС і голови Президії Верховної Ради СССР про зустріч з Президентом для обговорення проблем безпеки і миру в світі є ніщо інше, як тільки „тактичний хід" совєтських лідерів. Тун склав свою заяву перед групою кореспондентів в Ню Йорку, де він перебував короткий час у приватних справах.

БЮРО ПЕРЕПИСУ НАСЕЛЕННЯ ЗСА опублікувало деякі дані, які відносяться до меншостевих груп, зокрема негритян і латиноамериканців. Статистика виказує, що на загальне число населення З'єднаних Стейтів Америки 226,5 міль. припадає 26,5 мільйона негритян (17,7 відсотків із загального числа). Це становить зріст негритянського населення на 0,6 відсотків від 1970 року. Ще більший зріст помітно серед латиноамериканців, яких бюро зареєструвало 14,6 мільйона осіб (6,4 відсотки від загального числа); загальний зріст від 1970 року збільшився аж на 61 відсотків. Спостерігачі звертають однак увагу, що в переписі з 1970 року не було рубрики походження, тому багато латиноамериканців були записані під загальною рубрикою білого населення. Але все одно цифри вказують, що ці дві групи ростуть скоріше, як біле населення.

ПРЕСОВЕ АҐЕНТСТВО Юнайтед Пресс Інтернешенел інформує, що авторитетний фаховий журнал „Авієйшен вік енд спейс технолоджі" повідомив про успішне випробування американськими спеціялістами рентґенолазарного сателіта, який буде запущений у космічні простори для слідкування за совєтськими нуклеарними ракетами, що їх він може дуже легко знищувати в повітрі. Речники Пентаґону підтвердили інформації журналу, але відмовились входити в подробиці.

ФЕДЕРАЛЬНА КОМІСІЯ запропонувала дещо збільшити еміграційні квоти і змодифікувати еміграційну політику, а також проголосити одноразову амнестію для нелеґальних еміґрантів. Комісія також пропонує схвалити відповідні закони на підставі яких Служба іміґрації і натуралізації та прикордонна сторожа мали б право вживати більш строгих протизаходів проти нелеґальних еміґрантів і тих підприємств, які таких еміґрантів затруднюють на роботах. Комісію очолює о. Теодор Гесбирг, президент Нотрдамського університету.

РЕЄСТРАЦІЯ МОЛОДІ до військової служби, яка була заведена колишнім президентом Джіммі Картером після совєтської ввійськової інвазії на Афганістан, проходить, згідно з інформаціями федеральних чинників, дуже добре. В січні цього року зареєстровано 1,717.500 молодих осіб народжених в 1962 році, тобто 87 відсотків усіх, які, повинні були зареєструватись. Комісія звертає увагу, що при реєстрації тільки 0,8 відсотка юнаків заявили, що вони це роблять проти власної волі, або є принциповими противниками обов'язкової військової служби чи війни.

ПРЕЗИДЕНТ РОНАЛД РЕҐЕН надав теперішньому державному секретареві Александрові Гейґові більші екзекутивні права, які колинебудь мали його попередники, хоч, як кажуть політичні спостерігачі, Гейґ спочатку вимагав ще більше повновластей, а головно він намагався виелімінувати впливи на закордонну політику численних політичних дорадників Президента, які в попередніх адміністраціях мали майже рішаючий голос. Через своїх асистентів Гейґ повідомив кореспондентів, що він задоволений затвердженням його плянів на нараді, яка відбулася 25-го лютого ц. р. в бюрі Едвина Міза, політичного дорадника президента Реґена. На підставі цього пляну державний секретар має право створити спеціяльні комісії для справ закордонної політики, оборони і розвідки, які очолюватимуть репрезентанти Державного департаменту, Пентаґону і Центральної розвідчої служби. Всі ці комісії підлягатимуть державному секретареві і його слово в рішеннях буде остаточним. Виглядає, кажуть ціж політичні спостерігачі, що Ричард Аллен і Е. Міз не матимуть такого авторитету у закордонній політиці, як його мав, наприклад, Збіґнєв Бжезінскі дорадник Джіммі Картера для справ крайової безпеки.

ЗСА ПРИПИНИЛИ ДОПОМОГУ НІКАРАҐУА

Вашінґтон. — Один з най більших впливових у Вашінґтоні сенаторів Джессі Гелмс з Північної Каролайни виступив у телебаченні зі з'ясуванням деяких основних потягнень плянів теперішнього Уряду, зупинившись зокрема над політичною ситуацією в Середній Америці, у зв'язку з намаганнями Совєтського Союзу і Куби та Нікараґуа збройно підтримувати протиурядові збройні повстання лівих елементів в Ель Сальвадорі.

Сенатор Гелмс повідомив, що Вашінґтон повністю припинив дальшу висилку допомоги до Нікараґуа, а над злочинною діяльністю Куби застановляється.

Для ЗСА ситуація в Серед ній Америці дуже важлива, бож це „заднє подвір'я" цієї країни й як справи там не розвивалися б, Вашінґтонові прийдеться населенню того обширу допомагати. З Манаґуа, столиці Нікараґуа, насамперед приходили заперечення, буцім то звідтіль доставлювано зброю до Ель Сальвадору, одначе останньо деякі члени правлячої хунти потвердили це й заявили, що в основному доставу зброї до Ель Сальвадору припинено. Потвердив це також один з членів дипломатичного корпусу в Манаґуа, який додав, що ще тільки в деяких випадках поза контролею уряду Нікараґуа може просякнути з Нікараґуа незначна кількість зброї.

На прямий запит репортера до сенатора Гелмса, що плянує Вашінґтон робити у випадку дальшої висилки зброї з Куби, сенатор заявив: „Я не можу говорити в імені Державного департаменту, але можу вас запевнити, що береться до уваги більш рішучі міри, як економічна бльокада, чи взагалі те, що потрібно для припинення достави зброї".

У справі дальшого розвитку подій в Ель Сальвадорі інформаційні агентства доносять, що урядові війська перейшли до чергової фази очищування терену від залишків партизанських груп. Головна база партизан пересунена тепер в район вулкану Кончаґуа, 110 миль від столиці Ель Сальвадору. Урядові військові частини почали наступ на той район на суші і з повітря і після зломання завзятого опору на одному з відтинків проломили оборонний перстень партизан.

Москва підтримує Кубу

Москва. — Совєтське інформаційне агентство ТА—СС розіслало комунікат, в якому з особливим наголосом передано дані про довгу зустріч Леоніда Брежнєва з Фіделем Кастро та про запевнення, які Брежнєв передав Кастрові та зобов'язання, які Москва перебрала на себе у відношенні Куби.

Зустріч Брежнєва і Кастра відбулася декілька годин перед відкриттям 26-го З'їзду. Комунікат ТАСС-а не подає ані деталів зустрічі, ані тем, які були порушені обидвома сторонами, а тільки концентрує свою увагу на кінцевих висновках. Не зважаючи на обурення у світі, яке викликали американські інформації про доставу зброї, участь у підготові та в переведенні нападів сальвадорських партизан з боку Куби та інших совєтських сателітів, Брежнєв заявив, як подає ТАСС, що „Совєтський Союз стоїть по боці Куби у її конфлікті з ЗСА та повністю її підтримує. Совєтський Союз і на майбутнє продовжатиме ту свою принципову політику". Заява Брежнєва, а ще більше її публікація саме тепер офіційним совєтським інформаційним агентством розчарували всіх тих, які думали, що Москва направду припинить свою аґресивну політику в світі, як це вона заявляє, та як це кілька годин після зустрічі з Кастром Брежнєв голосно проголосив з трибуни 26-го З'їзду КПСС, а для усіх тих, які знають совєтські методи діяльности, ця заява не була ніякою несподіванкою.

Так само не є ніякою несподіванкою і дальші інформації й виводи ТАСС-а в тому самому комунікаті. ТАСС присвятив найбільше уваги Західній Німеччині, яка саме тепер знаходиться під атакою Москви. Москва, з одного боку, робить натиск, щоб Західня Німеччина дала величезні більйонові кредити на розбудову російського промислу, а зокрема — на побудову газопроводу з Середнього Сибіру до Европи, а з другого боку, за ту своєрідну господарську „співпрацю" вимагає охолодження відносин з ЗСА і спротиву Західньої Німеччини американським плянам зміцнення оборони проти аґресивних намірів СССР. Ті свої наміри і пропозиції Москва вважає, як подає ТАСС, „великим кроком Сов'тського Союзу назустріч державам Західньої Европи". Коли ж европейські уряди не спішаться акцептувати тих совєтських пропозицій, ТАСС гірко нарікає, що Захід „навіть не поробив заходів, щоб вивчити совєтські пропозиції і далі підтримує пляни Америки.'

У Монтреалі відбудетья курс гри на бандурі

Ляшін, Канада. У цьому місті, біля Монтреалю, під час Великодніх свят за новим календарем, від п'ятниці, 17-го квітня, до понеділка, 20-го квітня, відбудеться чотириденний курс гри на бандурі.

Організатори курсу заанґажовують фахових інструкторів та нав'язують близьку співпрацю із осередками шкіл гри на бандурі у Детройті, Клівленді, а зокрема зі Школою Кобзарського Мистецтва у Ню Йорку. Число учасників курсу обмежене до 50-ти осіб, і тому першенство матимуть особи, які зголосяться якнайшвидше. Вписуватися можуть всі любителі музикального мистецтва — початківці й заавансовані бандуристи — без різниці віку.

Для студентів з-поза Монтреалю забезпечено нічліг у приватних українських родинах.

Кошти курси — 40 американських, або 45 канадських долярів. Зголошувати участь у курсі, висилаючи чек на відповідну суму грошей, слід найпізніше до понеділка, 30-го березня, на адресу: Bandura Workshop, c/o Mrs.Daria Kisak, 846 56th Avenue, Lachine, Quebec, Canada, H8T - 3C2.

Про докладніші інформації слід звертатися до Дарії Кіцак, телефонуючи — (514) 631-5315, або — (514) 634-2670.

ЯК повідомляють з Ісламабаду, в Пакістані далі тривають внутрішні неспокої, вуличні демонстрації, протиурядові віча й інші виступи. На університеті в Карачі дійшло до зударів прихильників і противників режиму президента Мохаммеда Зії уль-Гака, у висліді якого багатьох студентів поранено, а одного навіть убито.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Subscription: 1 year — $30.00, 6 months — $16.00, 3 months — $9.00
UNA members 65¢ a month. Change of address — 50¢. Make checks or money orders payable to "Svoboda"
Postmaster: Send address changes to "Svoboda", P.O. Box 346, Jersey City, N.J. 07303

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Сумерк політики детанту

Немає найменшого сумніву, що новий Уряд у Вашінґтоні кладе особливий натиск на витівки Москви. Державний секретар Гейґ оцінює, що ця атмосфера натиску є доцільним знаряддям в напрямі покращання становища Америки в різних частинах світу — від Китаю, через Близький Схід до Західньої Европи і Центральної Америки.

Гострі виступи президента Реґена проти Москви, відібрання упривілейованого місця для паркування особистого автомобіля совєтського амбасадора Добриніна в Державному департаменті, піднесення на міжнародному форумі совєтсько-кубинської допомоги сальвадорським повстанцям, загроза совєтської інтервенції у Польщі тощо — це все якраз і є цією новою лінією Уряду ЗСА.

Ми не думаємо, що державний секретар Гейґ шукає мілітарної конфронтації із Совєтським Союзом. Ні, він прямо хоче держати совєтських володарів у стані непевности і здогадів - у якому напрямі Уряд ЗСА проводить закордонну політику під цю пору. Ця „політика здогадів" уже принесла певні успіхи: амбасадор Добринін перед своїм виїздом до Москви на 26-ий З'їзд Компартії, мав жалітися перед своїми колеґами-дипломатами у Вашінґтоні, що не знає, що властиво йому сказати в Кремлі про політику Реґена-Гейґа.

Ця нова лінія американської закордонної політики вдаряє в першу чергу по політиці детанту, що її започаткував республіканський президент Ричард Ніксон у 1972 році. Під покришкою т. зв. „Основних Принципів" американсько-совєтського договору з 1972 року, Москва та її союзники зуміли поширити свої політично-мілітарні впливи в Азії, Близькому Сході, Африці і Центральній Америці.

У противагу Америка заключила неславний „мир" у В'єтнамі, що його уряд Ганою, під опікою Москви, відразу почав порушувати. Американське збіжжя та наймодерніша технологія безперервно напливали до СССР після 1975 року, не зважаючи на втрати Індо-Китаю та приспішене темпо совєтської експансії шляхом субверсійних акцій та прямих інвазій. Крім того, Вашінґтон продовжував придержуватися договору про контролю атомових зброєнь, та далі переговорював в справі обмежень, які заторкали більш Америку як Совєтський Союз. І цю ж саме політику недавно окреслив Реґен, як „однобічну" політику, яка колись і сьогодні виходить на шкоду Америки.

„Тверда лінія" ген. Гейґа також заторкує політику Західньої Німеччини та червоного Китаю. Під натиском лівого крила німецької Соціял-демократичної партії, канцлер Гельмут Шмідт вагається станути всеціло по стороні Америки, і є побоювання, що його „остполітік" може вивести Західню Німеччину з Атлантійського Союзу.

Генерал Гейґ також вірить, що економічні і політичні труднощі теперішнього уряду у Пекіні послаблюють китайську політику зближення до ЗСА, і тому сильна настанова Вашінґтону відносно Совєтського Союзу зміцнить зв'язки Америки з Китаєм.

Також, представляючи совєтську загрозу для Близького Сходу, Гейґ сподіється злагіднити дещо ізраїльсько-арабський антагонізм та звернути увагу на СССР, який загрожує так Ізраїлеві, як теж арабським країнам.

Без сумніву, політика Гейґа криє в собі певну небезпеку, але в цілості його гра є логічна й узасаднена настільки, що вона має на меті піднести престиж і віру в Америку, які, на жаль, почали заникати в багатьох частинах світу.

Т. Т.

КОНФЛІКТ ДВОХ ВЕЛЕТНІВ

(І)

Довгі роки після комуністичної революції в Китаї і проголошення КНР в жовтні 1949 року тієї великої держави майже не було на світовій арені. Щойно від декількох років пожвавлення китайської закордонної політики в усеобіймаючих глобальних розмірах стало доконаним фактом. Хоч як не раз незручно виступали китайські політики на світовому форумі, але рідко коли їхні заходи кінчалися неуспіхом. Це був ще один з доказів, що КНР потрібна в існуючій світовій ситуації, що для неї є чималі функції до сповнення в сучасному світовому укладі сил й ніяка інша потуга не зможе їх виконати. Геополітичне положення Китаю, його величина, геній і характер китайського народу, його самостійна постава у світовій політиці і виразна, очевидна й незмінна суперечність інтересів Китаю і світового агресора Москви здетермінували його місце й ролю, ще заки він до виконування тієї ролі приступив.

Надії Москви

Після захоплення, чи як тепер кажеться, звільнення Китаю червоними арміями і проголошення комуністичного режиму Москва мала великі надії на використання Китаю для своєї світової політики та для реалізації завжди живих і в Москві і серед комуністів світу плянів світової комуністичної революції. Китай у очах Москви мав стати її головним сателітом. Хоч з боку тієї ж самої Москви, а ще більше з боку самого Сталіна, китайські комуністи зазнали чимало лиха, хоч Москва воліла мати в Китаї слабий режим, роздертий внутрішніми суперечностями, а навіть традиційною боротьбою, як міцну, єдину, хай навіть комуністичну систему, але це все забули Мао і його товариші. Всі вони шукали в Москві не лише поради, але вказівок, а навіть доручень. Так було продовж довгих років. Червоний Пекін не лише сліпо виконував волю Москви в зовнішній політиці, але у нутрі Китаю намагався наслідувати несусвітні й очевидно деструктивні совєтські взори.

Одначе такі відносини між тими обидвома країнами не могли тривати довго. Конфлікт між ними був уникнимий. Незмінний політичний чинник — географія, традиції і прагнення тих двох народів, а найважніше постава Москви, яка органічно не зносить побіч себе рівного, не зважаючи на замотиличення китайського керівництва марксизмо-ленінізмом, мусіли привести до розриву. КПК і його керівництво мало до вибору: йти з Москвою й слухати її в ім'я комунізму, або йти зі своїм народом і служити йому. Воно вибрало нарід.

Першим важливішим виявом протикитайської політики Москви було відкликання Москвою літом 1960 року з КНР своїх технічних і політичних та військових дорадників, інженерів, взагалі всякого роду спеціялістів. Відкликання це було вийнятково важким ударом по Китаю. Минуло чимало років, заки Китай отрясся з його наслідків і ще до сьогодні сторчать недокінчені стіни й фабричні комини розпочатих і незакінчених росіянами будов. Росіяни самі від'їхали й навіть пляни забрали зі собою. Зрозуміти це можна тільки їхнім розрахунком на швидкий упадок Китаю після катастрофальних наслідків „Великого скоку вперед" 1958-60 років.

Одначе щойно 1969 рік приніс остаточний перелом і переорієнтацію в Пекіні. Перші тижні того року принесли значне політичне загострення між тими двома велетнями, граничні спори й конфлікти які закінчилися збройним зударом на ріці Уссурі. З пляновою жорстокістю підрозділи совєтських військ вдарили на слабо озброєних і неприготованих китайських вояків і знищили їх. Пекін побачив, що це діло серйозне.

Після того Москва виступила зі своїм проєктом колективної безпеки в Азії. Було ясно, що той проєкт скерований проти КНР. А щоб не було сумнівів, то в „Известиях" з 28 травня 1969 року появилася стаття, яка обговорювала базу й рами того проєкту, але в ній зовсім поминено Китай. Москва бачила в тому проєкті Індію, Пакістан, Бірму, але мовчанкою поминула Китай. Починалася третя декада російсько-китайських відносин і починалася вона далекойдучим пляном Москви політично й стратегічно окружити Китай. В серпні того року московське радіо ствердило „Індія, Пакістан і Афганістан будуть ядром тієї системи колективної безпеки."

КНР шукає виходу

Роки 1969 і аж до прибуття президента Ричарда Ніксона 1972 року до Пекіну — це роки шукань, дебат, внутрішньої боротьби в нутрі керівних чинників КПК. Мао Зедонґ, Джов Енлай, Денґ Шіяопінґ рішені шукати шляху на Захід. Але внутрі була сильна фракція, яка намагалася в ім'я марксизму-ленінізму, „інтернаціональної солідарности робітників" і інших подібних фраз повернути Китай в медвежі обійми Москви. Фракцію ту очолював маршал Лін Біяо, конституцією визначений заступник і наступник Мао. Він мав довкруги себе чимало комуністичних доктринерів, товаришів-військовиків, які протиставляться зближенню зі Заходом, а особливо з ЗСА. Виявлювані щойно тепер драматичні документи показують напружену й рисковну гру, в якій одна помилка могла

(Продовження на ст. 4)

Іван Кедрин

СПІВПРАЦЯ РЕҐЕНА З КОНҐРЕСОМ

Хто уважно слухав промову президента Реґена перед з'єднаними палатами Конґресу 18-го лютого ц.р., той мусів звернути увагу, що Реґен виминав слово „я" коли накреслював плян задуманих його Урядом реформ. Зате він кількакратно говорив, що „ми, Уряд і Конґрес" будуть у тісній співпраці здійснювати задумані пляни щодо боротьби проти інфляції, як і нової закордонної політики.

Промову Реґена часто переривали оплесками. Але не треба обманювати себе, що це бvло виявом згоди обох палат Конґресу на його виводи. Реґен користується особистою прихильністю, бо має — як колишній актор і телевізійний коментатор — свобідніший, кращий підхід до людей і свобідніший та простіший спосіб вислову, як мав його попередник Джіммі Картер. Але можна здогадуватися, що тільки в одному пункті члени обидвох палат Конґресу оплескували Реґена: коли він заявив, що тільки в одному департаменті не буде ощадностей, а буде підвишка видатків, а то у департаменті оборони. Це добрий, дуже добрий знак, що найширші кола американського народу освідомили собі вже, що совєтська загроза, це не є „червоний оселедець", яким мілітаристи страшать миролюбних громадян, а дійсна і реальна загроза для цієї країни і всього вільного світу.

Реґен і Конґрес

І президент Реґен не говорив про співпрацю з Конґресом із куртуазії. Він напевно свідомий, що без тієї співпраці всі його найкращі пляни безвартні, теоретичні, залишаться на папері і будуть записані в конґресовому рекорді, але не стануть законами. Намає найменшого сумніву, що Уряд Реґена матиме проти себе сильну опозицію, коли прийдеться до обміркування і вирішування різних окремих точок його програми бюджетових ощадностей.

Не даром пишуть, що директор бюджету Дейвід Стокман є вже тепер найбільше непопулярною особою у Вашінґтоні. Палата Репрезентантів, де більшість мають демократи, оплескує Реґена зарівно, як Сенат із республіканською більшістю. Але це тільки тому, що американські законодавці відзначаються політичною культорою, та ще й тому, що лідери Демократичної партії, свідомі прогри в останніх виборах цілого ряду ліберальних „асів" — як сенатори МекҐоверн, Чирч, Бейґ та інші — не хочуть наразитися на закид, що вони демократи, перешкодили витягнути країну з теперішнього економічного провалля.

Не зважаючи на теперішній медовий місяць Реґена з Конґресом — він напевне матиме величезні труднощі збоку робітничих юній, муринських організацій, організацій „для громадських свобод" тощо — це центри американського лібералізму, від традиціоналістів, привиклих до розпучнявілої бюрократії, від фанатиків очищування повітря і води. Бо ощадності в бюджеті, що їх заповідає Реґен, невідхильно вдарятимуть по інтересах тих верств і груп населення. Тактика Реґена обережна — він обіцяє, що ощадності не йтимуть на кошт „насправді бідних". Але відомо, що поняття „бідний" так само гнучке й дискусійне, як поняття „багатий". І тому треба сподіватися, що теперішня ідилля в обширі Білий Дім — Капітоль у Вашінґтоні минеться і що воскресне традиційне суперництво між Білим Домом і Конґресом — цим разом передусім на тлі скорочування бюджетових видатків.

Інший стиль

Але поруч економіки до пріоритетів політики Реґена належить закордонна політика, також цілком іншого стилю, як вона була за Картера. Александер Гейґ уже в ході переслухання його на Сенатській Комісії закордонних зв'язків заявив, що критерієм прихильного чи неприхильного ставлення ЗСА до чужої країни не повинно бути пошанування чи нехтування прав людини даною чужою країною, а її позитивне чи неґативне ставлення до інтересів Америки. І тут Джеймс Рестон, колишній голова бюра „Ню Йорк Таймсу" у Вашінґтоні, завжди ще один з найповажніших американських синдикованих колюмністів, має повну правду, коли сумнівається, чи Совєтський Союз захоче пристосуватися до пристойної поведінки у міжнародному світі, що Гейґ зробив передумовою добрих взаємин з ЗСА. Отож, можна передбачити, що теперішній обмін реторикою стилем холодної війни, що йде між Вашінґтоном і Москвою, буде ще довший час продовжуватися. Президент і Конґрес покищо одностайні у відношенні до СССР, але дальша гармонійна співпраця у ділянці закордонної політики залежна від успіхів чи невдач стратеґії і тактики Гейґа.

Призначення Гейґа на державного секретаря знайшло якнайприхильніший відгук у всіх країнах Атлантійського Союзу де Гейґ, як недавній головний командувач збройних сил НАТО виробив собі повагу і симпатії. Проте можна

(Продовження на ст. 3)

З господарського життя

Порівняльні студії умов праці в різних країнах світу, що їх перевела Міжнародна організація праці при ОН, виказала найнижчий з усього світу трудотиждень у ЗСА. Пересічна довжина праці на протязі цілого тижня у ЗСА є 35,6 годин. Дуже близько до ЗСА стоїть під тим оглядом Швеція. У Швеції кількість годин праці на протязі одного тижня є пересічно 35,8 годин. Нижче 40 годин праці тижнево пересічно — з передових промислових країн — має ще тільки Нова Зеляндія. У Новій Зеляндії пересічний тиждень праці має 37,6 годин. Зате в країнах Західньої Европи є такий стан: у Франції трудотиждень має 41,2 годин, в Західній Німеччині 41,9 годин, а в Англії для чоловіків 44 годин, а для жінок 37,4. Найдовший трудотиждень є в Швайцарії, де в пересічі він має 44,5 години. Між іншим Швайцарія цікава тим, що 1980 року відбувся там усенаціональний референдум, який відкинув закон про 40-годинний трудотиждень. Поза названими країнами трудотиждень у різних країнах світу значно довший.

Маловідомими є факти постійного зросту ізраїльсько-американських спільних господарських ініціятив. У 1977 році уряди ЗСА і Ізраїля створили спільну Двонаціональну фундацію для промислових розсліду і розвитку га вплатили по 30 мільйонів долярів закладового капіталу. Тепер керівником тієї фундації є Абрагам І. Млявски. На протязі неповних три роки з ініціятиви тієї фундації, а частинно також при допомозі її кредитування постав цілий ряд спільних підприємств. Однаково, так на терені Ізраїля, як і на терені ЗСА. Дотепер таких підприємств є коло 20. Займаються вони різними ділянками господарського життя: від ресторанів і взагалі розподілу харчових засобів до високоспеціялізованих дослідних і експериментальних інститутів.

Ще один американський банк переходить у закордонні руки. Цим разом є це найбільший банк на Лонг Айленді, Н. Й., Лонг Айленд траст компані. Купує його Чанг Мінг Тієн з Гонг Конгу, де він веде восьмий по величині банк в Гонг Конгу — Оверсіз траст банк. Оверсіз траст банк має свої філії у Лондоні, Сан Франсіско, Каліфорнія та Багрейні (Арабія). Лонг Айленд траст компані має понад один більйон капіталу, а його централя міститься у Гарден Сити, Лонг Айленд.

Керівництво автомобільної фірми Дженерал Моторс повідомило, що воно незабаром знову звільнить десять відсотків своїх постійних працівників з тих, які не працюють годиново. Минулого року ця фірма вже звільнила велике число саме таких працівників. Усіх працівників, які отримують постійні пенсії, а не працюють на години, має вона 189,000 в усьому світі. З того звільнених в ЗСА буде 13,700, а в стейті Мичиґен 7,500. Найбільше потерпить столиця автомобільного промислу Детройт, де буде звільнено 7,500 працівників. Для Детройту — це буде черговий важкий удар, бо він уже має найвище число безробітних між найбільшими містами ЗСА. Звільнення такого великого числа робітників заощадить фірмі коло 600 мільйонів долярів, то значить навіть не покриє втрат одного року. За минулий рік Дженерал Моторс мала 763 мільйонів втрат. Цей рік також заповідається з втратами, бо крім інших причин є ще й та, що ця фірма ще дотепер не випустила тих малих моделів авт, від яких вона сподіється привернення свого першого місця у світовій продукції авт.

Найбільша американська газова фірма Ель Пезо компані припинила розмови з альжирським урядом у справі закупу згущеного природного газу. А вона єдина, що має патенти й технічні засоби для компресії природного газу аж до стану рідини, до транспорту його в такому стані, а тоді до поворотного згазифікування газо-рідини. Фірма на цьому втрачає 375 мільйонів долярів, які вона вклала в започаткування відповідних робіт в Альжирі, але надмірно висока ціна, що її вимагає альжирський уряд, не дає змоги купувати в нього газу. Найвища ціна природного газу двох найбільший західніх продуцентів — Канади і Мехіко — є 4,50 доляра за 1,000 кубічних стіп, а Альжир вимагає майже 8 долярів за таку саму кількість свого газу.

У Женеві відбулася секретна зустріч шости членів ОПЕК, усіх є 13, на якій обговорено справу зменшення постачання нафтової ропи на світові ринки з огляду на завелику продаж та підвишку ціни на ропу. Останнім часом, з огляду на господарський застій у промислових країнах світу, попит на ропу значно змалів, а крім цього Іран і Ірак, не зважаючи на війну збільшають свій експорт ропи. Суґестії женевської конференції мусять бути потверджені пленумом усіх членів ОПЕК, але це тільки мала формальність. Наслідком тієї нової підвишки ціна бензини в ЗСА зросте принаймні на один цент.

ЗГІДНО З ІНФОРМАЦІЯМИ Департаменту праці ціни на харчові продукти дещо понизились в січні ц. р., але знову в лютому піднеслись ціни на оливу і бензину. Перший раз на протязі року ціни понизились на такі продукти, як: м'ясо, курятина, риба, яйця, овочі і деякі роди ярини.

К. Крупський

ЧИ ЗАБУДЕ СВІТ МЮНХЕНСЬКУ ЛЕКЦІЮ?

1

"MUNICH — The Price of Peace" by Telford Taylor. New York: Vintage Books, 1980, pp. 1,084

Здається, що ні одна угода між державами на протязі цілої історії міждержавної дипломатії, не мала таких страшних наслідків, як Мюнхенська угода 1938 року, заключена між великодержавами того часу: Великобританією Італією, Німеччиною та Францією.

Рішенням тієї угоди, спершу обкроїли територію Чехо-Словацької Республіки, що прийшла до життя постановою Версальського договору з 1919 року, а через кілька місяців Чехо-Словаччина підпала під протекторат гітлерівської Німеччини і перестала існувати як суверенна держава.

За неціпий рік після Мюнхенської угоди розпочалася Друга світова війна, яка в її наслідках була найбільше нищівною війною в історії людства. В ній втратили життя десятки мільйони людей, а матеріяльні школи сягали найвищих чисел у кошті втрат. Про Мюнхенську угоду вже існує багата література, а проте, вона ще далі збагачується і то поважними дослідними працями, які вносять новий матеріял, як і до цього причинилася велика книга Телфорда Тейлора.

Автор цієї книжки посідає широкі кваліфікації. Він — американський генерал емерит, адвокат, історик, університетський викладач та автор декількох відомих праць, з яких — остання є найбільшою його працею, і написання її забрало авторові багато років часу.

На перший погляд ця товста книга Тейлора, своїм наголовком може підказувати декому з любимців цього роду літератури, що в ній мова тільки про саму конференцію у Мюнхені, в часі якої був заключений договір між названими великодержавами. На ділі, так воно не є, бо автор розгортає у цій книзі перед читачем дуже широке тло чинників, які довели до конференції у Мюнхені, а відтак допровадили до Другої світової війни — найбільшої кривавої масакри людей.

Читач, який довідується про причини тієї жорстокої війни зі спогадів навіть найбільш визначних провідників і дипломатів, включно із спогадами Вінстона Черчілля, Чарлса де Ґолля та інших, мимохіть підпадає у суб'єктивний осуд тих причин, бо кожен з тих авторів перш усього був англійцем, французом і т. д., і як такі, ті автори мали тенденцію насвітлювати політичні події в часі між обидвома світовими війнами, односторонньо, чи корисно для історії їхніх народів.

Натомість, Тейлор як американець та історик, розглядає їх справді згідно із засадою Sine ira et studio — без гніву і пристрасти. Тому в нього немає ні приятелів ні ворогів. Усі країни довоєнної європейської спільноти та їхня участь і дії на політичній арені, потрактовані тут не тільки зовсім безсторонньо, а що найважливіше — з великим знанням так їхнього стану, як і цілої дуже складної справи.

Недармо критика дала дуже високу оцінку праці Тейлора. Визначний американський історик і знавець Мюнхенського договору, в „Ню Йорк Рів'ю оф Букс" назвав книжку Тейлора найбільш серйозною і науково написаною працею про Мюнхенський договір, а кількість використаних у ній джерел назвав безконкуренційними.

Інший рецензент зовсім оправдано сказав, що книга Тейлора викликає захоплення бо кожна її сторінка дає щось нового майже кожному читачеві.

Здається, що кожен читач, навіть включно з тими, хто вже обзнайомлений з цією темою з інших джерел, переконується, що ті вислови високої оцінки книжки Тейлора не є якимись трафаретними чемностевими фразами, а дійсною оцінкою. Наука історії, у відміну до науки стислих дисциплін (математики, електроніки тощо) дає авторові можливість написати свою наукову працю цікаво, очевидно, якщо автор має талант. В науці історії зазублюються чинники людського життя з ділянок економії, соціології та культури в загальному. Тейлор написав свою книжку цікаво і ясно. Тому вона належить до тих книжок, що їх хочеться дочитати до кінця.

Після доброго і незадовгого вступу та розділу п.з. „Запрошення до кадриля", автор приступає до опису перебігу самої конференції і ставить питання, що було причиною скликання конференції у Мюнхені?

Гітлер прийшов до влади в Німеччині в 1933 році. Всупереч постановам Версальського мирового договору, що обмежували мілітарну силу німців, Гітлер скоро озброїв Німеччину і почав виявляти аґресивні дії та пляни для здобуття „Лєбенсрауму" для німецького народу на місце втрачених колоній, розділених між переможцями після німецької прогри в Першій світовій війні.

На весну 1936 року Гітлер дав наказ військовим частинам вступити на територію Райнлянду, який, згідно з Версальською постановою, був демілітаризований. У березні 1938 року, актом „Аншлюсу" Гітлер окупував Австрію. Заохотившись тими успіхами, які відбулися без найменшого протесту зі сторони країн Антанти, а головно Великобританії та Франції, Гітлер поставив Чехо-Словаччині вимогу повернення Німеччині Судетів.

Країни Антанти не були приготовані зустріти такий нагальний виклик Німеччини. Франція переживала внутрішні кризи внаслідок частих змін урядів і робітничих штрайків. Совєтський Союз був зайнятий чистками і „постройкою раю". Англія могла зустріти виклик Гітлера тільки дипломатією, але мілітарно вона також не була приготована.

Судетська криза викликала в Лондоні майже панічні настрої. Усі познаки вказували на те, що Гітлер, заохочений своїми дотеперішніми вдачами, не відступить від своїх вимог.

Аґресивні потягнення Гітлера створили ситуацію, яка диктувала, що у випадку гітлерівського нападу на Чехо-Словаччину, Великобританія та Франція вже будуть змушені виступити в захист Чехо-Словаччини з якою ці обидві великодержави мали підписаний договір.

Англійський прем'єр-міністер Артур Н. Чемберлен, якому тоді вже зближалося сімдесят років, а до цього часу він ще ні разу не летів літаком, вирішив полетіти на зустріч із Гітлером. Який настрій панував в Англії можна собі уявити бо в тому часі, коли Чемберлен вже був в Німеччині, англійський король Джордж VI, виготовив лист до Гітлера з проханням, щоб він не розпочинав війни. Англійський король писав до Гітлера „як колишній вояк до колишнього вояка". Лист був вже готовий, однак до висилки його не дійшло, і тепер цей лист знаходиться у королівських архівах.

Вдалий теж опис автора перебігу конференції у Мюнхені, що є уже на початку книжки. Після того він розгортає перед читачем вже згадане нами тло европейських проблем на протязі часу від закінчення Першої і до початку Другої світових воєн. Тут докладно описана атмосфера і обстановка, в якій відбувалася конференція як, наприклад зорганізований гітлерівцями „ентузіястичний" настрій німецького населення і т.п.

Добре схоплені капризи Гітлера, якого Гінденбурґ залюбки називав „капралем", хитрість Муссоліні, зарозумілість його зятя графа Чіяно, обережність французького прем'єр-міністра Едуарда Даладьє і хитра дипломатія Чемберлена, який пожертвував німецькому Молохові Чехо-Словаччину тільки ради того, щоб відвернути війну хоч на такий час, який дозволив би Англії приготовитися до війни.

І коли Чемберлен повернувся з конференції, його вітали як героя, юрма людей в Лондоні, а він, в доказ осягнення миру вимахував витягненим з кишені свитком паперу, привезеним з Мюнхену. До того як німці виконали постанови конференції в Мюнхені, автор повертається в кількох кінцевих розділах книжки, бо він спершу описує те, як Гітлер прийшов до влади.

Після прогри в Першій світовій війні, Німеччина опинилася в економічній скруті, уряди кількакратно змінювалися, Безробіття великих мас робітників сприяло поширеному в Німеччині комунізмові, що його боялися багатші верстви німецького народу, і цим самим вони сприяли націонал-соціялізмові, який голосив непримиренність з комунізмом. У 1932 році комуністи — на усіх 584 місць — у Райхстаґу здобули — 100, а нацисти в тому часі вже мали 196 місць. Коли нацистська партія опинилася у фінансовій скруті, то промисловий маґнат Ґустав Крупп урятував нацистів відповідною пожертвою фондів.

(Продовження буде)

ЛІВІ ПАРТИЗАНИ В НАМІБІЇ знов висувають вимогу спеціяльної сесії ОН для розгляду їхньої справи, а саме, щоб Намібію негайно перетворити в самостійну державу, а їм передати керівництво тією державою. Ту свою вимогу вони опирають, між іншими, і на ранішій ухвалі Генеральної Асамблеї ОН, якою їх визнано „єдиним репрезентантом Намібії. Тим часом в Намібії постали організовані політичні формації, які перебрали керівництво країною і послідовно при допомозі Південноафриканської республіки розбудовують владну систему.

Співпраця...

(Продовження зі стор. 2)

сумніватися, чи Гейґові й Реґенові пощастить легко і швидко переконати союзників із Західньої Европи, щоб вони підвищили свої видатки на оборонні цілі, — особливо соціял-демократичний канцлер Західньої Німеччини Гельмут Шмідт є рішучим звеличником детанту. Тому теж невідомо, чи він буде захоплений рішенням Реґена-Гейґа-Вайнберґера приступити до проарної зброї на західньоевcovарної зброї на західньоевропейському терені. Коли Картер спершу заповів продукцію такої зброї — союзники ЗСА з НАТО були захоплені, зміна становища Картера в цій справі була одною з причин підірвання собі доброї слави в союзників. Але нуклеарна зброя вбиває людей без шкоди для довкільних будинків може відстрашувати СССР від походу до Атлантику, проте невідомо, як вони зареаґують на те рішення теперішнього Уряду у Вашінґтоні і чи не шантажуватимуть Шмідта, щоб той заклав своє „вето".

Страшна відповідальність

Останні президентські вибори показали ясно, що найширші кола американців є проти СССР та його політики поширювання своєї „сфери впливу" на щораз інші країни у широкому світі. Тому Александер Гейґ має вдома і серед союзників з НАТО добру кон'юктуру. Але мусить теж розгризти більше подібних твердих горіхів, як уґодівський канцлер Західньої Німеччини. Він має на руках хронічний ізраїльсько-арабський конфлікт, — він має рішати про становище ЗСА супроти війни між Іраном і Іраком, він має обов'язок скріпити взаємини з Пекіном поруч із симпатіями Реґена для націоналістичного Тайвану він має діло з експортованим Москвою і Гаваною терором в Латинській Америці. Бути президентом ЗСА і державним секретарем, чи членом Уряду — це велика честь, але й страшна відповідальність та інколи непосильний тягар, під яким вже заламлювались деякі найвищі американські достойники. Треба бажати теперішньому Урядові, щоб амбітні пляни Президента здійснилися — бодай частинно.

ЗАПРОШЕННЯ

ЩОРІЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

НА ПОШАНУ ПАТРОНА НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ім. ШЕВЧЕНКА

відбудеться

в суботу, 7-го березня 1981 року
в залі Пластової Домівки в Ню Йорку, Н. Й.
140 Друга Авеню,

починаючи з 4-ої години після полудня

ПРОГРАМА:

1. Проф. ЯРОСЛАВ ПАДОХ — відкриття
2. Проф. ЛЕОНІД РУДНИЦЬКИЙ — Звідомлення про працю А НТШ за останній рік
3. Проф. ВАСИЛЬ ЛЕВ — Вступне слово і провід
4. Проф. ІВАН РАКОВСЬКИЙ — Антропологічна характеристика Шевченка
5. Проф. ВОЛОДИМИР БАРАГУРА — Джерела геніяльности і творчости Шевченка
6. Закриття

Запрошуємо до участи в конференції. Вхід вільний.

Проф. Ярослав Падох, *голова НТШ в ЗСА*

Проф. Леонід Рудницький, *науковий секретар* — **Проф. Василь Лев**, *директор ФС НТШ*

64-ий ВІДДІЛ СУА в НЮ ЙОРКУ, Н. Й.

влаштовує

в суботу, дня 7-го березня 1981 року, о год. 5-ій веч.
в домівці СУА, 108 Друга Авеню, Ню Йорк, Н. Й.

ВЕЧІР в ПОШАНУ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

В ПРОГРАМІ:

„Причинна" .... мистецьке читання **Лідія Крушельницька**
Аналізу поеми „Причинна", за Леонідом Плющем подасть **Оксана Щурова**

До участі ласкаво запрошує Громадянство та Членок Відділів СУА

УПРАВА ВІДДІЛУ

ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКИЙ КЛЮБ в НЮ ЙОРКУ
136 Друга Авеню, 2-ий поверх
(ДІМ УКРАЇНСЬКОГО ВИЗВОЛЬНОГО ФРОНТУ)

П'ятниця, 6-го березня 1981 року, о год. 7-ій веч.

„ЛЮДСЬКІ ПРАВА, ГЕЛЬСІНКСЬКІ УГОДИ і МАДРИДСЬКА КОНФЕРЕНЦІЯ"

інформаційна доповідь та аналіза

Д-ра Мирослава Смородського

офіційного Делеґата ЗСА на Мадридську Конференцію.

Після доповіді — дискусія

---

4 DAY
BANDURA WORKSHOP
LACHINE, QUEBEC, CANADA
APRIL 17-20, 1981

Registration deadline March 30th, 1981.

INFORMATION:
Mrs. Daria Kisak
846 56th Avenue
Lachine, Quebec
H8T 2L3, Canada
Tel.:(514) 631-5315

4 ДЕННИЙ КУРС
ГРИ НА БАНДУРІ
В ЛЯШІН, БІЛЯ МОНТРЕАЛЮ КАНАДА

17-20-го КВІТНЯ 1981 р.
впис до 30-го березня 1981 р.

ЧОРТКІВСЬКА ОКРУГА

Історично - мемуарний збірник. Повіти: Чортків, Копичинці, Борщів, Заліщики.
Книжка у твердій темно-синій обгортці і золотими буквами, роботи мистця Якова Гніздовського.
Ціна 25.00 дол. і 1.00 дол. пересилка.

SVOBODA
30 Montgomery Street
Jersey City, N.J. 07302

Бучач і Бучаччина

Історично-мемуарний збірник. Книжка у твердій коралевій обгортці із золотими буквами, роботи мистця ЯКОВА ГНІЗДОВСЬКОГО.. 943 сторінок з мапою.
Ціна $25.00 + $1.00 пересилка

SVOBODA
30 Montgomery Street
Jersey City, N.J. 07303

КОЛЯДА НА ФКУ В КЕНЗАС СИТІ

З нагоди Свят-Вечірньої зустрічі в домі П-ВА МИКОЛИ і ТОНІ ГУЗАРІВ, яку зорганізували для української громади в метрополії Кензас Ситі пані: НАДІЯ МУЗИКА, ТОНЯ ГУЗАР, АННА БРОСЬКА, АННА БУҐЕРА, ОКСАНА МЕЛЬНИКОВИЧ.

На пропозицію ініціяторів вечора, гості склали свої пожертви на фонд українських студій в Гарвардському університеті:

Микола і Тоня Гузарі	$70.00
Іван Тарасин	40.00
К. і Віра Гаріс	25.00
Богдан і Неоніля Ващишини	20.00
П. і Б. Стівко	20.00
Надія Музика з родиною	15.00
Оксана Мельникович	12.00
Антін Косик	10.00
Михайло і Любомира Палії	10.00
Л. Мазуркевич	5.00
С. і А. Броські	5.00
Р. Томисон	5.00
Інші пожертви на суму	23.00

Щиро дякуємо!
ГОЛОВНА ЕКЗЕКУТИВА ФОНДУ КАТЕДР УКРАЇНОЗНАВСТВА

Замість квітів на могилу
бл. п.
Д-ра ЯРОСЛАВА ВОЄВІДКИ
складаю 50.00 долярів
на ВИДАВНИЧИЙ ФОНД ЖУРНАЛА УЛТПА „ЛІКАРСЬКИЙ ВІСНИК".

•

ВШановній Дружині і Родині, висловлюю щире співчуття.

Д-р Галина НОСКОВСЬКА-ГІРНЯК

У ТРЕТЮ СУМНУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
Найдорожчого
МУЖА, БАТЬКА І ДІДУСЯ

сл. п.
Д-ра ВОЛОДИМИРА НЕСТЕРЧУКА

буде відправлена

СЛУЖБА БОЖА і ПАНАХИДА

в неділю, 8-го березня ц. р., о год. 11:30 вполудне в церкві Чесного Хреста в Асторії, Н. Й.

Просимо помолитися за спокій душі Покійного.

Дружина — МАРІЯ
Сини — ІГОР і ЮРІЙ з Родинами

ПОДЯКА

З Волі Божої, дня 15-го січня 1981 р. в Торонто, Канада, відійшов у Вічність наш Найдорожчий Тато, Дідусь, Стрийко і Вуйко

бл. п.
ЯРОСЛАВ МЕНЦІНСЬКИЙ

колишній учитель і директор школи в Україні на 98 році життя

Цією дорогою складаємо найщирішу подяку Всечеснішому о. д-рові Ю. Федоріву за відвідини Покійного у шпиталі і уділення Найсвятіших Тайн, відправлення панахид, за прощальні слова та похоронні відправи.

Дякуємо д-рові В. Дебері за довголітню лікарську опіку та д-рові Б. Василикові і д-рові Р. Снігурі за опіку вдома і шпиталі.

Щиро дякуємо Родині, що прибула здалека, та Друзям, Приятелям і Знайомим, що в нашому горю прийшли поділити його з нами та бажанням якось нам допомогти. Дякуємо за участь у панахидах, несення домовини та відпровадження Покійного на місце Вічного Спочинку.

Дуже щиро вдячні мґрові Юрієві Пачовському за сердечні і зворушливі слова під час тризни від приятелів, та мґрові Орестові Менцінському від родини.

Дякуємо всім за усні, письмові і телефонічні вислови співчуття.

Наша окрема подяка за квіти, що їх надіслала Родина і Приятелі: Р. і М. Банах, К. і А. Бородайко, Я. і Д. Винників, д-р Б. і М. Клименко, Р. і С. Коченаш, Л. і С. Крохмалюк, А. і Н. Куник, М. Н. і Г. Ключко, Б. і І. Матейко, А. і О. Менцінський, О. і С. Менцінський, Я. і О. Менцінський, І. Олесницька, А. і С. Панчак, В. і І. Притоцький, Д. і М. з Герасимовичів Рибак, З. і П. Чорний.

Замість квітів дар на НТШ у Сарселі склали $25.00 д-р В. і Г. Дебери.

Пожертви на Служби Божі склали:

К. і А. Бородайко, М. Менцінська, В. і І. Притоцький, Д. і М. Рибак, М. і Л. Яблонські. Разом — $50.00.

Пожертви на будову церкви Пречистої Діви Марії в Люрді склали:

по $75.00 — Іван, Дарія і Орися Нагніт.

по $50.00 — Корнель і Леся Бородайко, Ярослав і Дарія Винників, Михайло Кміт, Дмитро і Марія Кубрак, Марія Менцінська, Віра Менцінська, Володимир і Дарія Менцінські, Володимир і Іванка Притоцькі, Ізидор і Маруся з Герасимовичів Рибак, Іван і Дарія Руденські, Михайло і Леся Яблонські.

по $25.00 — Соня Витвицька, Михайло і Надія Калинич, Іван і Леся Ковальчук, Володимир і Оксана Кецала, Володимир і Ольга Кушнір, Євген і Євгенія Логаза, Іка Олесницька, Юрій і Наталка Пачовські, Богдан і Кука Сорока.

по $20.00 — Ольга Боєчко, Юрій і Володимира Демків, Володимир Дмитрів, Руді і Стефа Коченаш, Ліда Коченаш, Ніна Козій, Любомир і Стефанія Крохмалюк, Осипа Максимів, Орест і Ася Лисницькі, Орест і Святослава Менцінські, Орися і Орест Муж, Богдан і Володимира Наклович, Юрко і Люцина Олесницькі, Богдан і Слава Сторожук, Михайло і Нуся Татух, Марія Юркевич, Наталія Закидальська.

по $10.00 — Ярослав і Ольга Фалендиш, Марія Чайковська, Марко і Ліда Черниш.

по $100.00 — Дочки — Ліда Вахнянин, Віра Вергановська, Зіна Ласійчук. Разом — $1,520.00.

Хай Всевишній нагородить Вас Усіх своїми ласками, а Душі Покійного дасть вічний спокій.

23 лютого 1981 р. в сороковий день смерти бл. п. ЯРОСЛАВА МЕНЦІНСЬКОГО була відправлена Служба Божа о год. 8.30 ранку в церкві св. о. Миколая в Торонто.

Просимо про Ваші молитви.

В глибокому смутку дочки:

Ліда Вахнянин зі сином Юрком
Віра Вергановська з мужем Ярославом
Зіна Ласійчук з мужем Лярком, сином Андрієм і дочкою Мартою

КОЛИ ПОДОРОЖУЄТЕ:

- АВТОМ власним або чужим
- АВТОБУСОМ
- ПОЇЗДОМ
- ЛІТАКОМ
- чи КОРАБЛЕМ

всюди і завжди хоронить Вас

акциденнтова грамота УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ!

Замість квітів на могилу

бл. п. д-ра Ярослава Воєвідки

складаю 40.00 долярів
на будову ХРАМУ ПРЕСВЯТОЇ РОДИНИ у Вашінґтоні, Д. К.

Ню Йорк, Н. Й. — **Ірина БУКОЄМСЬКА**

Замість квітів на свіжу могилу

бл. п. д-ра медицини ЯРОСЛАВА ВОЄВІДКИ

складаємо 50.00 долярів
на СОБОР СВЯТОЇ РОДИНИ у Вашінґтоні, Д. К.

Д-р Андрій і Дарія ЛЕВИЦЬКІ

•

ВШановній Родині Покійного висловлюємо наше щире співчуття.

Товариство Українських Інженерів Америки
Відділ Чікаґо

ділиться сумною вісткою з Українською Громадою, що дня 2-го грудня 1980 року в Чікаґо, Ілл., упокоївся в Бозі

✝

сл. п. інж.
АНАТОЛЬ ВАСИНЧУК

•

Дружині д-р Ірені, дочці д-р Олені з мужем і братам інж. Вікторові й Іванові з родинами, складаємо щире співчуття.

•

У світлу пам'ять Невіджалуваного Колеґи та Друга, складають на фонд Українського Наукового Інституту в Гарварді:

д-р М. і Е. Гнатики	$100.00
інж. В. і Л. Васинчуки	100.00
інж. Е. і А. Бровари	100.00
д-р М. і М. Лібері	75.00
Т-во Українських Інженерів — Чікаґо	50.00
д-р М. і І. Головаті	50.00
інж. Б. і Т. Тимцюраки	50.00
д-р Ілля Мула	50.00
інж. Ю. і Р. Ґілецинські	50.00
д-р Р. і Г. Сосенки	25.00
п-во М. і Г. Медвецькі	25.00
інж. Я. і Е. Струтинські	15.00
п-во Я. і Х. Плавюки	10.00
п-во В. і П. Чижики	10.00
Разом	$710.00

•

Сл. п. інж. Анатоль Васинчук — Меценат ФКУ; Душпастир ФКУ пом'янув Покійного в Заупокійній Святій Літургії, 21-го лютого 1981 року.

✝

Ділимося сумною вісткою, що дня 26-го січня 1981 р. в Жовкві, Україна, упокоївся в Бозі, на 88-му році життя

бл. п.
о. ВАСИЛЬ КУЛИНИЧ

В смутку:
діти:
МИРОСЛАВ І ЗЕНОВІЯ
БОРИС І МАРІЯ
ІРИНА
ЛІДА І МАРІЯН
ОЛЕКСАНДЕР І ІВАННА
внуки: ДАРКА І БОГДАН, ВОЛОДИМИР, ІГОР, ОКСАНА, ОЛЯ, ОЛЕГ, МИРОН
правнучка — ІРКА

✝

У СОРОКОВИЙ ДЕНЬ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ
нашого Найдорожчого
СИНА, МУЖА, БАТЬКА І ЗЯТЯ

св. п. проф. д-ра
КОНСТАНТИНА САВЧУКА

будуть відправлені

ЗАУПОКІЙНІ СЛУЖБИ БОЖІ

в неділю, 8-го березня 1981 р., о год. 10-ій рано, в церкві Чесного Хреста на Асторії, яка міститься на перехресті 30-ої стр. і 31-ої Авеню;

в середу, дня 11-го березня 1981 р., о год. 8:30 рано, в церкві свв. апп. Петра і Павла в Джерзі Ситі, Н. Дж.

Крім цього Заупокійні Святі Літургії будуть відправлені

в церкві св. Юра на Манґетені, в церкві Пресвятої Марії в Озон Парку, Н. Й. і в Українській Церкві в Люрді, Франція.

Про молитви за душу Покійного просять:
мати — СОФІЯ
дружина — МАРТА зі сином АДРІЯНОМ
МИРОСЛАВА І ВОЛОДИМИР САВЧАКИ — тесті

•

Всім Приятелям і Знайомим, які висловили нам свої щирі вислови співчуття і розради, складаємо наші найщиріші подяки.

✝

ЗАУПОКІЙНА СВЯТА ЛІТУРГІЯ

В СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ

сл. п.
Д-ра ЯРОСЛАВА ВОЄВІДКИ

буде відправлена

в церкві св. Юра в Ню Йорку, Н. Й.
в п'ятницю, 6-го березня 1981 року, о год. 8:30 ранку

РОДИНА

Концерт учнів УМІ в Ню Йорку

Школа Українського Музичного Інституту підготовила концерт, який відбувся в неділю, 8-го лютого ц.р., в Авдиторії школи св. Юра До співпраці директорка школи проф.К.Чічка-Андрієнко запросила хор „Молода Думка" і школу українознавства при Осередку СУМ-А.

Першими виступили молоденькі хористи, якими диригував Лев Волянський. Їхні голоси під вмілою рукою дириґента ввели зразу милий настрій на залі. Другий їхній виступ закінчив програму. Черговою точкою була деклямація учнів школи українознавства при Осередку СУМ-А.

Директорка школи П.Андрієнко-Дончук підготовила добре малих деклematорів. Добірка віршів зв'язана з Різдвом та січневими роковинами дуже відповідна на такий концерт. Учні виступали впродовж вечора три рази.

Музична частина програми була зложена так, що,починаючи від найменших, поступово щораз більше заавансовані учні грали достосовані до свого рівня твори, в тому побіч клясиків як Бетговен, Моцарт, Шуберт, Шуман, Рахманінов та інші, грали теж твори деяких українських композиторів.

Уже перший виступ найменшого Михася Корнаги, який грав на чотири руки з своїм вчителем Левом Стругацьким, був зворушливим.

На дальшу програму склалися: вісім точок виконали скрипалі - учні проф.Р. Венке, дві точки піяністки проф.Г.Мирошниченко - Кузьми; чотири точки піяністи - учні проф.Л.Стругацького і дев'ять учнів проф. К.Чічки-Андрієнко, яка теж вела цей концерт. Програма була обдумана добре, не була переобтяжена й усі 28 точок проминули швидко. Крім сольових виступів були теж дуети, гра на „чотири руки" тощо.

В другій половині програми виступали вже більш заавансовані студенти, при тому увагу звертали теж дуети чи й тріо учнів-дітей однієї родини. Крім українців брата й сестри Гарасимчуків були теж „музичні родини" неукраїнців, як трійка Аєрбе чи Льопез.

Не маючи змоги оцінювати або навіть вичислити усіх виступаючих хочеться підкреслити незвичайно солідну підготовку учнів. Тут видно що Український Музичний Інститут не йде на ніяку легку дорогу, а продовжує традиції Львівського Музичного Інституту з його філіями по всій Галичині. Треба надіятися, що з тих учнів, гру яких ми чули, вийдуть професійні музики, чи то солісти, чи члени камерних ансамблів, чи оркестр, акомпаньятори. Серйозна наука музики навіть для тих, для кого не стане вона професією, відкриває джерела радости, уміння слухати музику, розуміти її і відчувати її.

На залі не було надто численної публіки може тому, що рівночасно відбувалися інші імпрези у Ню Йорку. Але,хто був на концерті,той вийшов під милим враженням та в оптимістичному настрої.

У.Л.

Українські науковці на 85-ій сесії Мичиґенської Академії

Мавнт Плезент (Інф. УААП). — Цьогорічна 85-та сесія Мичиґенської Академії Наук, що нараховує в своєму складі понад 900 членів, затруднених у тридцятьох визначних університетах і коледжах Мичиґену, відбудеться 20-го і 21-го березня в Мичиґенському університеті (Ен Арбор) у залях Будинку Гараса Рахмана, при вулицях Іст Вашінгтон, Стейт і Флетчер.

Вже понад 22 роки в системі цієї Академії діє Секція Слов'янських і Східньоевропейських Студій, яку протягом останнього десятиліття очолювали діячі Українсько-Американської Асоціяції Університетських Професорів: Ігор Каменецький (1963, 1975 і 1978), Ася Гумецька (1976 і 1980) і Микола Степаненко (1974,1977 і 1981). В минулорічній 84-ій сесії вперше брали участь також бібліотекарі-науковці, зорганізовані в окрему Секцію Бібліотечних Наук, завдяки ініціятиві й наполегливій праці українки — бібліотекарки Алма коледжу в Алмі мґр Любі Цегельській-Гайнеман.

Тільки за останні десять років на цьому преважливому науковому форумі було прочитано кілька десятків доповідей українськими вченими, які працюють у вищих навчальних закладах Мичиґену, Іллиной, Огайо, Пенсильванії й сусідньої Канади. Значна частина цих доповідей була присвячена українській тематиці. Здається, що вперше на подібному форумі було прочитано дві доповіді про діяльність Симона Петлюри (Юрій Кульчицький і М. Степаненко). На минулорічній сесії в Вейн Стейт університеті в Детройті було прочитано цікаву доповідь про колекцію Українського архиву й музею, що його понад 20 років тому заснував, розбудував і успішно адмініструє дир. Роман Дацко. Доповідь, що її прочитала мґр Віра Андрушків, була ілюстрована цінними і навіть рідкісними експонатами.

В цьогорічній програмі Секції Слов'янських і Східньоевропейських Студій, що її втретє очолює проф. М.Степаненко, українській тематиці буде присвячена окрема пополуднева сесія, що відбудеться у п'ятницю, 20-го березня. Цю сесію спонзорують Українська-Американська Асоціяція Університетських Професорів і Українська Могилянсько-Мазепинська Академія Наук, а керуватиме нею президент УААУП проф.д-р Ігор Каменецький Будуть прочитані такі українознавчі доповіді: „Вплив ідей німецького романтизму на українську фолкльористику XIX-століття (проф.Христя Каменецька); „Наука в діяспорі: завдання і осяги" (проф. Ярослав Рудницький); „Михайло Грушецький і його схема історії Східньої Европи (проф.Любомир Винар); „Коменський і Сковорода - педагоги їхнього часу" (проф. Теодор Мацьків); „Олександер Кошиць і Республіканська Капеля" (д-р О.Квірмбах); „Науковий Фонд УААУП його пляни і перспективи" (проф.Мирослав Мельник); „Півтори декади в літературній критиці України; 1965-1980" (проф.М. Степаненко). В передполудневій сесії, присвяченій темам із історії, літератури й культури інших слов'янських народів, братиме участь ще проф.Зенон Кук з Толідського університету (Огайо) і американський історик — дослідник Григорія Сковороди та співавтор наших наукових видань проф.Степан Шерер з Центрально-Мичиґенського університету.

Віримо, що академічна громада великого Детройту й сусідніх стейтів, зокрема студенти й учителі українознавства, своєю масовою участю підтримають і заохотять до дальшої науково-дослідної діяльности жертовних українських учених, які наполегливо і послідовно прокладають дороги для української тематики на американські, канадські й міжнародні форуми.

Після доповідей запляновані наради Головної Управи УААУП, зустріч із громадянством і дружні розмови.

Загальні збори ОЖ ОЧСУ

Асторія, Н. Й. — У неділю, 8-го лютого ц. р., тут, у приміщенні Дому СУМ-А при 34-14,31 авеню, відбулися річні загальні збори Об'єднання Жінок Оборони Чотирьох Свобід України. Зборами проводила представниця Головної Управи ОЖ ОЧСУ, довголітня секретарка Марія Лозинська. До призидії були запрошені представники організацій — від 35-го Відділу ООЧСУ Василь Наум, а від Осередку СУМ-А — голова Іван Вітюк. Секретарювала Стефанія Наум.

Як щороку, так і тепер, зійшлося членство, щоб упорядкувати свої організаційні справи і вибрати нові провідні органи на біжучий рік. Номінаційна комісія попрацювала і звітувала перед зібраними, які оплесками і признанням приняли нову Управу.

Управу ОЖ в Асторії очолила Олена Гентіш, заступниця і культосвітня референтка Наталія Хоманчук, секретарка Стефанія Наум, фінансова референтка Анна Піх, організаційна референтка Меланія Чолій, суспільна опіка — Стефанія Гуда, пресова референтка Л.Гошовська, господарча - Стефанія Боднарчук. Члени Управи: Анастазія Кострицба, Стефанія Бойко, Марія Остафійчук, Анна Бурик, Стефанія Рудик, Софія Бруханська, Стефанія Росяк. Контрольна комісія: Марія Нестерчук, Стефанія Тур, Стефанія Галатин, дві заступниці — Люба Сєнтий і Ірена Костів.

Приємно і гарно зустрілися членкині ОЖ і при солодкім і каві провели приємно час, пляючи на будуче розгорнути працю для добра місцевої громади, церкви і всього українського народу. На закінчення наради відспівано „Не пора".

Л.Гошовська

Конфлікт...

(*Продовження зі стор. 2*)

спричинити невдачу Мао і його групи. Тож і не диво, що він маневрує, збирає сили, поволі робить дальші кроки. Одним з тих кроків був славний приїзд до ЗСА команди китайського пінґ-понґу в квітні 1971. Цю „пінґ-понґову" дипломатію зрозумів світ, але й зрозуміла Москва. Мабуть тоді впало її рішення: вбити Мао.

Те страшне завдання взяв на себе маршал Лін Біяо, бойовий товариш Мао, учасник леґендарного „Довгого маршу", великий генерал. Кремлівські архіви бережуть таємниці, коли він став совєтським аґентом, чи 1945 року, коли зустрівся з совєтськими генералами на полях Манджурії, як командарм китайських червоних військ, чи пізніше, може аж десь на початку 70-ти років, чи може здавна був ним? Ту таємницю маршал Лін узяв зі собою до гробу на полях Монголії, де він загинув, утікаючи до Москви після невдачі його пляну та виявлення його намірів в осені 1971. Про деталі тієї таємниці розкажуть колись російські архіви.

Продовження буде

Сиракюзи згадали два товариства „Любов" і „Читальню Просвіти"

В суботу, 9-го листопада мин. року, основсельчани зі села Гниловоди, тепер Гвардійське, колишнього Підгаєцького повіту, улаштували майже 60-річне свято постійних зв'язків з рідним селом у Сиракюзах. Ці зв'язки започаткувало колишнє Товариство „Любов", що складалося з односельчан з Гниловод, яке зорганізувалося 12-го січня 1919 року в місті Сиракюз,Н.Й. Мета його була — збудувати в рідному селі Український Народний Дім, де мали приміщуватись і „Читальня Просвіти" і Кооператива.

Товариство „Любов" придбало потрібні фінанси,і так у рідному селі 1928 року почалася будова Українського Народного Дому, де вже в другому році велася просвітна робота. Великий успіх мала „Читальня Просвіти" в селі до Другої світової війни. Мистецтвом і кооперативою керував Степан Бусько, рідний брат автора цього допису. За свою народну працю С.Бусько був арештований, з братом Кирилом, польськими властями. Кирило Бусько недавно помер у місті Торонто, Канада.

Після Другої світової війни прийшли зміни в селі і „Читальня Просвіти"перестала існувати. Як перша, так ще більше друга війна принесли усім селам, що зближені до ріки Великої Стрипи, великі матеріяльні шкоди. Треба було відбудовувати і поправляти господарські будинки. Те саме відносилося до рідної церкви в селі. Тому церковний комітет звернувся до односельчан з Гниловід в Америці, які в більшості мешкають у Сиракюзах, а деякі — в містечку Фултон,Н.Й., щоб ці односельчани при допомозі людей і з сусідських сіл збирали датки і посилали пакунки, з чого була значна поміч у направі церкви.

Ось минулого року ці односельчани з Сиракюзів і Фултону вислали матерії на два фелони з додатками для церкви й інші речі. Посвячення відбулося 3-го серпня минулого року. Після одержання цих речей церковне братство прислало нам в Америку листа подяки, в якому описано цілий хід посвячення фелонів. Священик сказав зворушливу промову за тих братів і сестер, що проживають за широким океаном. Отець склав подяку всім жертводавцям, що дали свою лепту на це благородне діло — на Божий дім. Промова священика зворушила усіх присутніх до сліз. На останок ціла церква зі священиком відспівали жертводавцям „Многая і благая літа", — це була гарна подяка за тепершні фелони.

А тут, у Сиракюзах, запропоновано, щоб дати на панахиду і замовити Богослуження за померлих членів Товариства „Любов" у Сиракюзах і за членів Товариства „Читальня Просвіти" в рідному селі, в Гниловодах.

Панахиду відправлено 8-го листопада у місцевій українській католицькій церкві в Сиракюзах.

Після Богослуження односельчани і ті вже, які народилися тут в Америці, знайомі, які походять із сусідніх сіл — усі прийшли на спільний обід до Українського Народного Дому в Сиракюзах. Обід розпочався молитвою та схиленням голов на знак віддання пошани померлим членам Товариства „Любов" і членам Товариства „Читальня Просвіти".

По скінченні обіду колишній секретар Товариства „Любов" А.Бусько з Фултону прочитав подяку з рідного села за фелони, а також історію діяльности Товариства „Любов", яка була дуже поважна і яка вже занесена на сторінки меморіяльної книги „Підгаєцька Земля" з додатком Альбому, в якому поміщено багато знимок із сіл та міста Підгайців. Це вже буде історією для майбутніх поколінь.

Присутні гості дуже цікаво приглядалися самій книзі та знимкам у Альбомі, а дехто дістав охоту замовити собі ці книжки, які залишаться документами нашої Підгаєччини. Закінчено ці урочистості відспіванням Многоліття всім присутнім.

А.Бусько

ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ"

На цьому місці друкуємо імена тих ВШ. Громадян, що надіслали свою пожертву на фонд „Свободи" та її видань: англомовного „Українського Тижневика" і дитячого журналу „Веселка", і потверджуємо з подякою висоту одержаної суми.

ЛИСТА Ч.4

д-р М. Черний, Мілвокі	$ 25.00
Я. Ґернаґа, Вранснік	20.00
К. Звіринський, Воффало	17.00
М. Дмитренко, Детройт	12.00
М. Кіналь, Ґарвуд Гайтс	12.00
С. М. Никорчук, Пітсфілд	12.00
Р. Рак, Керґонксон	12.00
С. Феденко, Воррен	12.00
д-р М. Конюх, Воррен	10.00
І. Яворський, Вруклин	10.00
М. Вілович, Джексон Гайтс	7.00
П. Ґаладза, Чікаґо	7.00
М. Мулькевич, Балтимор	7.00
В. Омельченко, Редфорд	7.00
В. Семенина, Гемптон	7.00
д-р В. Целевич, Орленд Парк	7.00
Ю. і М. Вальчук, Морріс Плейнс	5.00
А. Лисак, Гартфорд	5.00
П. Матвіїв, Рослiндейл	5.00
О. Михаленко, Ст. Пітерсбурґ	5.00
Б. Радловський, Елмвуд Парк	5.00
А. Романишин, Сомерсет	5.00
Т. Шпірук, Сілвер Спрінґ	5.00
Г. Вуранич, Коговз	4.00
Т. Гайдукевич, Флинт	4.00
В. Павленко, Філядельфія	4.00
І. Стрижаковський, Трентон	4.00
М. І. Костів, Ґардена	3.00
М. Андибур, Патставн	2.00
В. Варанецький, Мейплвуд	2.00
С. Верегулька, Мелровз	2.00
І. Войчук, Трентон	2.00
П. Ворковський, Менагокін	2.00
С. Врезіцька, Ню Гейвен	2.00
Д. Варига, Коговз	2.00
А. Вовк, Гестінґс-ан Гадсон	2.00
П. Войтович, Валтимор	2.00
О. Гаврилюк, Вест Сенека	2.00
В. Галаган, Ню Йорк	2.00
Б. Гичко, Глен Спей	2.00
В. Голак, Порт Вайрон	2.00
М. Голінко, Трентон	2.00
В. Грицик, Ню Йорк	2.00
І. Гавур, Кент	2.00
С. Гебуза, Шелтон	2.00
Г. Дац, Мейплвуд	2.00
І. Демків, Лонґ Айленд Сіті	2.00
М. Дербуш, Міннеаполіс	2.00
А. Дикий, Міддл Віледж	2.00
К. Джорджія, Вайтгол	2.00
К. Дзюба, Вест Сенека	2.00
М. Дурбак, Де Плейнс	2.00
М. Ірас, Глен Спей	2.00
І. Іськів, Сан Вруно	2.00
В. Жуковець, Юніон Сіті	2.00
М. Захарко, Менвілл	2.00
И. Кладко, Саннівейл	2.00
Ю. Клим, Кліфтон	2.00
Я. Клименко, Рочестер	2.00
П. Кобас, Саґінав	2.00
В. Конецький, Пітсбурґ	2.00
Г. Косовський, Вілмінґтон	2.00
В. Костюк, Вудсайд	2.00
С. Кука, Вруклин	2.00
Е. Кульчицький, Детройт	2.00
П. Кучма, Ню Йорк	2.00
В. Леник, Рочестер	2.00
О. Литвин, Нейплс	2.00
П. Литвин, Ґалфпорт	2.00
І. Г. Маланчук, Ню Йорк	2.00
Д. Мацик, Трентон	2.00
С. Микитюк, Джерзі Сіті	2.00
В. З. Мир, Філядельфія	2.00
О. Миськів, Аліквіппа	2.00
Ю. Нестерчук, Ґрінбелт	2.00
М. Ніньовський, Воррен	2.00
П. Підстригач, Лонґ Айленд Сіті	2.00
Ю. А. Повх, Фармінґтон Гіллс	2.00
Р. Т. Пристай, Рочестер	2.00
Д. і А. Присяжнюк, Воррен	2.00
Р. Рибак, Ст. Пол	2.00
О. Рибалт, Янґставн	2.00
В. Рибчук, Норт Колдвелл	2.00
І. Руденський, Парма	2.00
О. Савків, Воррен	2.00
Ф. Сілецький, Норт Порт	2.00
М. Сорока, Сан Франціско	2.00
І. Старейкий, Аллентавн	2.00
В. Стечак, Елкінс Парк	2.00
Л. Тертичний, Форд Сіті	2.00
А. Федус, Лексінґтон	2.00
Б. Хробак, Клівленд	2.00
Т. Шмотолоха, Керґонксон	2.00
Д. Шумило, Ленсдейл	2.00
П. Яцинич, Ню Йорк	2.00
А. Яцюк, Детройт	2.00
І. Лучинський, Вренфорд	1.00

У Чікаґо відзначили Січневі Роковини

КОНҐРЕСМЕН ГЕНРІ ГАЙД „ЛЮДИНОЮ РОКУ"

Промовляє конгресмен Генрі Гайд

Святкування 22 Січня у Чікаґо мають вже свою славу. І цього року в неділю, 25-го січня, розкішна заля Пік Конґрес готелю була заповнена учасниками, які прийшли вшанувати цю історичну річницю українського народу. Окремою атракцією свята була присутність численних гостей, зокрема конґресмена Генрі Дж.Гайда, якого українська громадськість Чікаґо нагородила званням „Людини року" за його щиру і кожночасну допомогу українській справі на терені Конгресу ЗСА у Вашінґтоні.

Свято, сполучене з бенкетом, відкрив д-р Мирослав Харкевич, голова чікаґського Відділу Українського Конґресового Комітету Америки, який у двох мовах з'ясував ціль свята та історичні обставини часу Визвольних Змагань і Четвертого Універсалу. Потім мікрофон перебрав конґресмен стейтового Конґресу Іллиной, реіпрезентант Мирон Куляс, як майстер церемонії свята. Американський національнальний гимн відспівав Мирослав Желехівський при супроводі на фортепіяно Марії Гаврилюк. Пастор Української Євангельської Церкви в Чікаґо та разом з цим голова Всеукраїнського Євангельсько-Баптистського Братства Олекса Гарбузяк проказав гарну патріотичну молитву, після якої Архиєпископ Константин поблагословив вечерю.

У мистецькій частині програми виступив струнний ансамбль ОДУМ-у під керівництвом В.Войтихова, відігравши низку українських пісень. З приємністю треба відмітити, що ансамбль презентується дуже гарно і його гра досягла високого мистецького рівня. Атракцією свята був виступ сумівського тріо „Мальви" у складі — Ганни Вітер, Галини Левунь і Марійки Вишиванюк-Войтихів, при фортепіяновому акомпаньяменті Марійки Гаврилюк, яка одночасно є також музичним та мистецьким аранжером та керівником тріо.

Головним промовцем свята був Едвард Попель, головний секретар Українського Братського Союзу із Скрентону,Пенсильванія, який у своїй вичерпній, змістовній промові з'ясував историчне тло 22 Січня важку боротьбу українського народу за свої права, за свою волю і національну державність та перевів низку аналогій в історичному аспекті минулого і тепершнього та наших завдань на майбутнє.

Після цього д-р М.Харкевич та Мирон Куляс попросили до мікрофону Генрі Дж.Гайда і вручили йому елеґантно виконану грамоту в бронзі, вшановуючи його ставлення до української справи та зокрема його заходи на терені Конґресу ЗСА у справі звільнення Юрія Шухевича з совєтської тюрми та його приїзду до Америки. У своїй подяці зворушений гість порівняв справу 52-ох американських закладників, які просиділи в іранській неволі тільки чотирнадцять місяців, із долею українського народу, який перебуває в російській неволі вже такі довгі роки. Він висловив своє та американського народу глибоке переконання, що воля таки неподільна, і що й український нарід також скоро вже здобуде собі самостійність і державність. Свою промову конґресмен закінчив окликом „Слава Україні!".

Впродовж вечора відчитано цілу низку телеграм і привітів. Проклямацію губернатора стейту Іллиной Джеймса Томпсона про святкування Дня Української Незалежности відчитав сенатор стейту Ле Рой Лемке; проклямацію посадника Чікаґо Джеймса Бирн з цього приводу відчитав д-р Юліян Куляс, член Комісії людських прав. Телеграму-привіт від сенатора Чарлса Персі з Вашінґтону відчитав Мирон Куляс, телеграму від конґресмена Френка Анунціо відчитав його заступник Джім Паркер.

Під час свята мала місце небувала в Чікаґо урочистість. Українська громадськість, за посередництвом Відділу УККА, відзначила окремими грамотами визначних українців стейту Іллиной, а саме — дир. М.Гикавого, Анну Дмитрус, довголітню учительку школи св.о.Миколая, і дир. Романа Мицика, довголітнього президента Української Федеральної Кредитової Кооперативи і каси „Самопоміч" — за їхню віддану і широсердечну працю для української громади впродовж довгих років. Грамоти вручили Марія Семків, голова місцевого Відділу Союзу Українок Америки; Іван Деркач і д-р Юліян Куляс. Присутні, у числі понад 450 осіб, гаряче вітали відзначених.

У святі взяли участь численні представники поневолених народів, як в системі АБН, так і поза нею лотиші, естонці, литовці, білоруси, як також представники грецької, німецької та жидівської громад у Чікаґо Свято вшанував своєю присутністю також ген.Константин Мандзенко, керівник ресорту військових справ уряду Української Народної Республіки в екзилі.

У стейті та в Чікаґо 22 січня офіційно маяли українські національні прапори побіч американських на державних будинках.

Свято закінчилося молитвою, яку провів о. монс.Білинський, та відспіванням українського національного гимну. Треба відмітити, що цьогорічне святкування відбулося в піднесеному настрої і в атмосфері оживленого ентузіязму.

ЛР

БОФФАЛО, Н. Й. Братство св. Николая 127-ий Відд. відбув свої річні збори в неділю, 1-го лютого ц. р. Про працю Відділу, який нараховує 491 члена, звітували урядовці Відділу і їм уділено абсолюторію одноголосно, після чого вибрано Уряд Відділу на 1981 рік в такому складі: Василь Шарван — предсідник, Марія Гаравус — секретар, Іван Дроздовський — заст. голови, Софія Безушко — рек. секр., Петро Гаравус — касир, Дмитро Пітулай — гол. К. Комісії, Дмитро Ганущак і Михайло Артимович — члени К. К., сеньйорка Анна Качор та Петро Гринчок — члени Уряду.